

ΘΕΑΤΡΟ ΚΡΙΤΙΚΗ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ COMMEDIA

«Ο ΚΑΛΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ ΣΒΕΪΚ»

Ο Σβέικ στο ρόλο του Πιατά

Η διασκευή που επιχείρησε ο Δημήτρης Πιατάς στο μυθιστόρημα του Γιάροσλαβ Χάσεκ «Περιπέτειες του καλού στρατιώτη Σβέικ» περνάει ξώφαλτσα απ' όλα όσα ανέδειξαν τον ήρωα του Τσέχου συγγραφέα. Ούτε για μία στιγμή δεν είδαμε τον Σβέικ σαρκαστή του милитарισμού, της γραφειοκρατίας, του απανθρωπισμού της εξουσίας. Ακόμη και τις συγκεκριμένες νύξεις για τον παραλογισμό του επιβεβλημένου σεβασμού στο πρόσωπο του αυτοκράτορα η διασκευή τις αποδυνάμωσε και δεν τις άφησε να λειτουργήσουν. Ο διασκευαστής πελαγοδρόμησε, δίστασε ανάμεσα στην επιλογή του σημαντικού δραματουργικά και του κωμικού επιθεωρησιακά και συχνότατα τον κέρδισε το δεύτερο. Έτσι, το πόνημα παραδόθηκε στο σκηνοθέτη χωρίς κορμό και σπονδυλική στήλη, με το πρόσωπο του Σβέικ ασαφές και ακαθόριστο, με ατάκες κωμικές μόνο για τη χαρά της ατάκας. Ο Βαγγέλης Σειληνός έχει ως σκηνοθέτης και χορογράφος στενή σχέση με την επιθεώρηση κι αυτό δεν τον βοήθησε στην επική αφήγηση, που απαιτεί το έργο. Δε στήθηκαν μερισμένες οι σεναριακές σκηνές, δε δημιουργήθηκαν ατμόσφαιρες επιμέρους, η αλληλουχία απλώθηκε σ' όλη την έκταση και διασπάστηκε σ' όλη τη διάρκεια της παράστασης. Χάθηκε έτσι για το θεατή η μετάβαση της ιστορίας από χρόνο σε χρόνο και από τόπο σε τόπο. Τα πρόσωπα του έργου δε σχεδιάστηκαν πειστικά, δεν είχαν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, δεν είχαν συναισθηματική κλιμάκωση. Δεν ήταν σ' αυτή τη σκηνή έτσι, στην άλλη αλλιώς. Ήταν όλοι το ίδιο παντού, σ' ένα επιθεωρησιακό σκόρπισμα, σε μια απελπιστική αсуδοσία. Και σαν να μην έφτανε αυτό το χαώδες και ακαθόριστο, παρεμβάλλονταν ξαφνικά εμβόλιμα χορευτικά, ακατανόητων συμβολισμών, που ανατίναζαν κάθε προσπάθεια του θεατή να «μπει» σε μια λογική παρακολούθησης.

Η σκηνοθεσία αδιαφόρησε εντελώς για κάθε ιδεολογική πρόθεση του συγγραφέα και στη συνέχεια του διασκευαστή, αδιαφόρησε για την καθοδήγηση των ρόλων, έδειξε πως ενδιαφέρθηκε περισσότερο να κάνει μια επίδειξη αλληγοριών και αμφίβολης αξίας ευρημάτων.

Οι ηθοποιοί όλοι, παραπλανημένοι και αβοήθητοι, δεν μπόρεσαν να στερεώσουν σε κανένα σημείο την παράσταση. Ακόμη και η Λουκία Πιστιόλα, παρότι εφοδιασμένη με φυσική χάρη και υποκριτικά προσόντα, σπαταλήθηκε σε μια πληκτική επανάληψη ακκισμών μέσα σε άτεχνες και ανούσιες σκηνές. Σ' ένα ανάλογο επίπεδο απόδοσης κρατήθηκαν και οι Γιάννης Κοτσαρίνης, Θανάσης Παναγόπουλος, Νίκος Αναστασόπουλος, Ηλίας Ανδροβιτσανέας. Ο Νίκος Μπουρνιάς σαν Μπρετσνάιντερ έπεσε χαμηλότερα δίνοντας τον μυστικό αστυνομικό σαν επιπόλαιη και κακότεχνη καρικατούρα. Ο ίδιος ο Δημήτρης Πιατάς, ηθοποιός που του έχουμε αναγνωρίσει γερό κωμικό και συνθετικό ταλέντο, εδώ αδράνησε ακατανόητα. Παραιτήθηκε ο ίδιος ή παραπλανήθηκε από το σκηνοθέτη, δεν το γνωρίζουμε, αυτό ωστόσο που είδαμε στο Λυκαβηττό, ήταν πως απέτυχε να μεταβληθεί σε Σβέικ, μεταβάλλοντας τον Σβέικ σε Πιατά και μάλιστα σ' έναν Πιατά από τους πιο στερημένους κωμικού οίστρου. Η μουσική του Θεοδωράκη ήταν η χρησιμοποίηση ενός παλιού μοτίβου του, ενώ τα σκηνικά της Ευγενίας Μηνανκούλη και τα κοστούμια της δεν πρόσφεραν τίποτα στην απουσία καλλιτεχνικής δημιουργίας, που χαρακτήριζε όλη την παράσταση.

Αδριανός Γεωργίου

20-26 Ιανουαρίου 1996 1379